

Tulevasta vuodesta hieman epävarmempi

KASVU JATKUU

Myyntin määrän muutos tammi-syyskuussa 2016

Matkailu- ja ravintola-ala yhteensä	+3,5 %
Ravintolat	+4,2 %
Anniskeluravintolat ennakkoarvio	+3,9 %
Pikaruokaravintolat	+5,2 %
Liikenneasemaravintolat	-1,6 %
Henkilöstöravintolat	-3,1 %
Hotellit	+2,1 %

Hotelliyöpymiset tammi-syyskuussa 2016

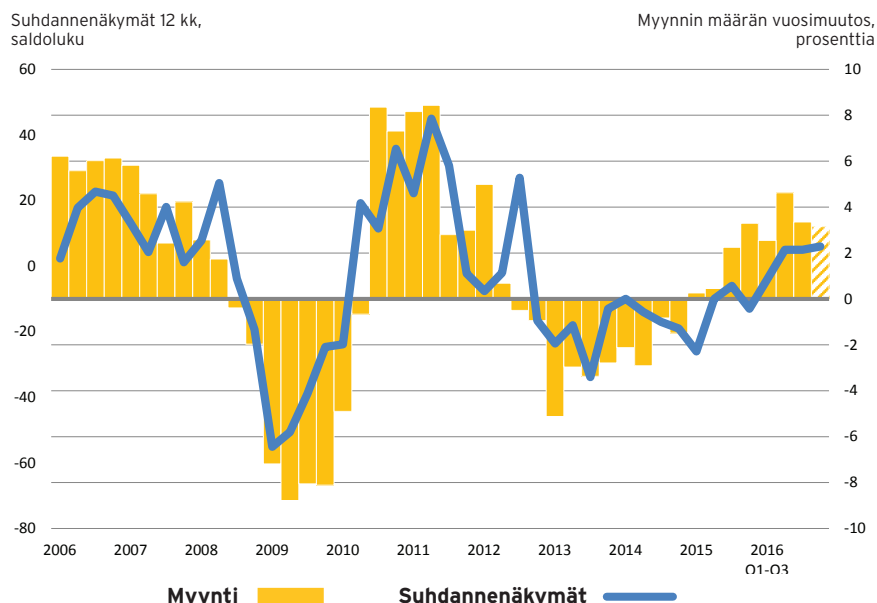
Kaikki yöpymiset	+2,4 %
Kotimaiset	+1,5 %
Ulkomaiset	+4,5 %
EU-maat	+3,0 %
Skandinavia	+0,5 %
Aasia	+15,4 %
Japani	+8,7 %
Kiina	+21,0 %
Venäjä	-17,0 %

Kustannukset 2016

Elintarvikkeiden tukkuhinnat	+0,4 %
Alkoholijuomien tukkuhinnat	+3,0 %
Työvoimakustannukset	+1,7 %

Matkailu- ja ravintola-alan yritysten myynti kasvoi tammi-syyskuussa ripeästi. Suhdannetiedustelun mukaan myyntin kasvu jatkuu loppuvuonna. Myynti kasvaa viimeisellä neljänneksellä pikkujoulumyynnin vetämänä. Liikevaihdon ennakoitaan kasvavan koko vuonna noin 5 prosenttia. Kannattavuuden parantuminen jatkuu matalan kustannuskehityksen ansiosta.

Suomen talous kasvoi tammi-syyskuussa hieman ennakoitua nopeammin noin puolitoista prosenttia palveluluiden ja rakentamisen vetämänä. Ostovoiman kasvu jatkui hitaan hintakehityksen ansiosta. Kuluttajien luottamus nousi vahvimmalle tasolle viiteen vuoteen. Yksityinen kulutus kasvoi tammi-syyskuussa kuluttajien vahvan luottamuksen ansiosta ostovoimaa nopeammin.

- **Anniskeluravintoloiden** myynti kasvoi noin 4 prosenttia. Anniskelumyynti kasvoi tammi-kesäkuussa pitkästä ajasta noin puoli prosenttia, mutta sen ennakoitaan laskeneen tammi-syyskuussa. Ennakkotietojen mukaan anniskeluravintoloiden yhteenlaskettu myynti oli kolmannella kvartaalilla alkuvuotta hitaampaa. A- ja B-ravintoloiden käyttöasteet laskivat, mutta C-ravintoloiden käyttöasteet kasvoivat.
- **Pikaruokaravintolat:** Myynti kasvoi 5,2 prosenttia. Pikaruokasektorin kasvu oli ravintolatoimialoista nopeinta. Pikaruokailun osuus suomalaisten kodinulkopuolisesta ruokailusta kasvoi. Toimipaikkojen määrä laski hieman.
- **Hotellit:** Huonemyynti kasvoi 2,1 prosenttia. Kasvua tuli kotimaasta ja ulkomailta. Venäläisten yöpymisten lasku painoi huonemyyntiä, mutta lasku loppui syyskuussa. Aasiasta ja EU-maista tulevien matkailijoiden yöpymiset kasvoivat edelleen.
- **Henkilöstöravintolat:** Myyntin lasku jatkui 3,1 prosentissa. Lounasruokailu ja henkilöstöravintolat menettivät osuuksiaan suomalaisten kodin ulkopuolisesta ruokailusta.
- **Liikenneasemien** kauppamyynti (pl. polttoaineet) väheni 13,0 prosenttia. Liikenneasemien omien ravintoloiden myynti laski 1,6 prosenttia. Kauppojen aukioloaikojen laajentaminen vähensi liikenneasemien kauppamyyntin lisäksi myös ravintolamyyntiä.

Tulevaisuuden näkymät

Kotitalouksien ostovoima kehittyi ensi vuonna kuluvaan vuoteen heikommaksi. Ansiotaso nousee kilpailukykykysymyksestä johtuen hitaasti ja hintojen nousu kaventaa kuluttajien reaalista ostovoimaa. Kilpailukykykysymykseen sisältyneet ansiotuloverojen alentaminen pitää kuitenkin ostovoiman kasvun niukasti positiivisena. Kotitalouksien velkaantuminen jatkuu ja säästämisasteen ennustetaan olevan negatiivinen. Yksityinen kulutus voi kasvaa vahvan kuluttajien luottamuksen ansiosta ostovoimaa nopeammin. Mikäli työttö-

myys laskisi ennakoitua nopeammin, se kasvattaisi talouden palkkasummaa ja lisäisi kulutusta.

Ravintoloiden ruokamyynnin kasvu jatkuu. Anniskelumyynnin lasku jää vähintään totuttua pienemmäksi. Uusi alkoholilaki astuu näillä näkymin voimaan noin vuoden päästä. Se lisää vähittäismyyntipaikkojen lukumäärää sekä laajentaa vähittäismyynnissä myytävien tuotteiden tarjontaa. Uudistus heikentää ravintoloiden asemaa kotimaisessa alkoholien myynnissä.

Kansainvälinen matkailu Pohjoismai-

hin jatkuu globaalien matkailun kasvua nopeampana. Öljyn hinnan ennakoituaan nousevan ja tukevan Venäjän ruplaa. Ruplan vahvistuminen lisää venäläisten matkoja Suomeen.

Kustannuskehitys säilyy maltillisena, mutta nousee kuluvaan vuoteen nopeammin. Mikäli elintarvikkeiden tukkuhinnat noudattavat elintarvikkeiden yleistä hintakehitystä, nousevat ne noin puoli prosenttia. Yleinen hintojen nousu voimistuu, mutta on maltillista. Työvoimakustannukset alenevat noin prosentin työntekijän sivumaksujen kevenytessä.

Toimintaympäristö

- **ALKOHOLILAINSÄÄDÄNTÖ:** Esitys uudeksi alkoholilainiksi julkaistiin marraskuussa. Jos laki tulee voimaan esitetyssä muodossa, se voi heikentää anniskelumyyntiä.
- **TYÖMARKKINAT:** Työikäisen väestön määrä Suomessa vähenee voimakkaasti koko 2010-luvun. Väestörakenteeseen liittyvää ongelmaa pahentaa samaan aikaan työmarkkinoilla oleva kohtaantongelma. Työvoimapula tulee hidastamaan monen toimialan kasvua lähitulevaisuudessa.
- MaRan tekemän kyselyn mukaan toimiala kasvaa lähivuotina ripeästi. Alan kasvua tulee hidastamaan rekrytointivaikeudet. Ne näkyvät jo nyt selvästi erityisesti ravintoloiden sesongeissa. Työnteosta pitää tehdä kotiin jäämistä kannattavampaa.

Alkoholilainsäädäntö

Esitys uudeksi alkoholilainiksi julkaistiin marraskuussa. Jos laki tulee voimaan esitetyssä muodossa, se voi heikentää anniskelumyyntiä. Ongelmallisimpia kohtia lakiesityksessä ovat anniskeluajan jatkamiseen liittyvä tiukka vaatimus järjestyksenvalvonnasta sekä omien alkoholijuomien nauttimisen salliminen tilausravintoloissa. Molemmat asiat voivat heikentää ravintoloiden kannattavuutta ja johtaa ravintoloiden lukumäärän vähenemiseen.

Lakiesityksessä todetaan, että esitys voi jopa laskea anniskelumyyntiä ja työllisyyttä ravintoloissa. Jos ravintoloiden määrä laskee ja aukioloajan lyhenevät, alkoholilaki vähentää anniskelua ja ravintola-alan työllisyyttä selvästi enemmän kuin laissa arvioidaan.

Lakiesityksen mukaan normaali anniskelu-aika on kello 9–1.30. Anniskelua saa jatkaa ilmoituksen tekemällä kello neljään. Jos anniskelua jatketaan ilmoituksen perusteella kello 1.30:n jälkeen, luvanhaltijan on asetettava kaksi järjestyksenvalvojaa jokaista alkavaa 200 asiakaspaikkaa kohti. Vaikuttaa siltä, että jatkoajaksäätelyn tavoitteena on lyhentää pienten pubien ja viiheravintoloiden aukioloa.

Lakiesitys laillistaa laajaksi kasvaneen luvattoman anniskelun. Lakiesityksen mukaan omien juomien nauttiminen on kielletty anniskelupaikassa ja ravitsemisliikkeessä, joka on yleisölle avoinna. Ravitsemisliikkeessä, jossa tarjoillaan ruokaa suljetulle seurueelle, saisi nauttia osallistujien omia alkoholijuomia. Pykälän muotoilu on avoin ja mikä tahansa ravintola tai kokouspaikka pystyy perustumaan tiloihin, joissa voidaan nauttia omia alkoholijuomia. Siksi lakiesitys siirtää suuren osan sukujuhlista, yritystilaisuuksista ja pikkujouluista valvonnan ulkopuolelle.

LISÄTIETOJA Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, toimitusjohtaja Timo Lappi, puh. 040 734 5549